

Regioonide Komitee arvamus „Valge raamat „Piisava, kindla ja jätkusuutliku pensioni tagamise tegevuskava” ”

(2012/C 391/02)

REGIOONIDE KOMITEE

- märgib, et kõik tähtsamad osalejad, sh kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kes tegelevad enamiku avalike teenistujate täiendavate pensionisüsteemidega, peaksid osalema riikliku pensionisüsteemi reformimisega kaasnevas konsultatsiooniprotsessis;
- toonitab, et ELi pensionipoliitika ja strateegia „Euroopa 2020” mõned aspektid on üksteist vastastikku tugevdavad. Kõrgema tööhõivemäära eesmärgi saavutamine strateegia „Euroopa 2020” raames parandab sotsiaalkaitse ja pensionisüsteemide üldist jätkusuutlikkust. Piisavad pensionihüvitised on omakorda üks peamisi eeldusi, et saavutada strateegia „Euroopa 2020” vaesuse vähendamise kaugelpürgiv eesmärk, sest Euroopa eakad elanikud on jätkuvalt haavatav sotsiaal-majanduslik rühm. Kõrvuti pensionisüsteemide reformiga on tarvis mitmeidki täiendavaid tööturupoliitika meetmeid, et tagada ka tulevikus piisav sissetulek vanemaealistele;
- võttes arvesse läbipaistvuse ning erapensionisüsteemide eri vormidega seonduvate tasude ja lõivude taseme küsimust, tervitaks komitee võrdlusuuringu läbiviimist, mille eesmärk oleks parimate tavade rakendamine kogu ELis.

Raportöör	Paul LINDQUIST (SE/EPP), Lidingö linnapea
Viitedokument	Valge raamat „Piisava, kindla ja jätkusuutliku pensioni tagamise tegevuskava” COM(2012) 55 final

I REGIOONIDE KOMITEE SEISUKOHAD

REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatus

1. tervitab komisjoni ambitsioonikat kavatsust leida lahendus tõsistele väljakutsetele, mis ootavad ees paljude liikmesriikide pensionisüsteemi;
2. leiab, et jätkusuutlike ja piisavate pensionide tagamisel on määrav tähtsus mitte ainult meie majanduskasvu väljavaadetele, vaid ka kodanike heolule ja hüvangule;
3. on seisukohal, et kindlate ja piisavate pensionide peamiseks eelduseks on pensionisüsteemide pikaajaline majanduslik jätkusuutlikkus;
4. rõhutab, et riiklikul pensionil on ka tulevikus tähtis roll, tagamaks igale pensionäriale piisava pensioni;
5. leiab, et kogu elu jooksul saadud piisavatele sissetulekutele tuginev pensionisüsteem aitab kaasa pikaajaliselt jätkusuutliku pensioni tagamisele;
6. rõhutab, et pensionisüsteeme on pikka aega arendatud konkreetse liikmesriigi olukorrast lähtuvalt. Seepärast on riikliku pensionisüsteemi kujundamine iga liikmesriigi pädevuses;
7. märgib, et kõik tähtsamad osalejad, sh kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kes tegelevad enamiku avalike teenistujate täiendavate pensionisüsteemidega, peaksid osalema riikliku pensionisüsteemi reformimisega kaasnevas konsultatsiooniprotsessis;
8. märgib, et mitmes liikmesriigis on just sotsiaalpartneritel suur roll tööandjapensionide kujundamisel. Sellises olukorras on loomulik, et just nemad teevad võimalikud muudatused;
9. nendib, et valge raamat toetub ELi toimimise lepingu artiklile 153. Just liikmesriikidel on põhiline vastutus oma pensionisüsteemi väljatöötamise eest ehkki EL peab toetama ja täiendama liikmesriikide sotsiaalkaitsealast tegevust. Valges raamatus ei esitata konkreetseid õigusakti ettepanekuid ja

seega ei peaks tekkima probleeme subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte osas. Siiski juhib komitee tähelepanu asjaolule, et kõiki edasisi pensione käsitlevaid õigusakti ettepanekuid tuleb väga hoolikalt analüüsida subsidiaarsuse põhimõtte seisukohalt;

10. toonitab, et ELi pensionipoliitika ja strateegia „Euroopa 2020” mõned aspektid on üksteist vastastikku tugevdavad. Kõrgema tööhõivemäära eesmärgi saavutamine strateegia „Euroopa 2020” raames parandab sotsiaalkaitse ja pensionisüsteemide üldist jätkusuutlikkust. Piisavad pensionihüvitised on omakorda üks peamisi eeldusi, et saavutada strateegia „Euroopa 2020” vaesuse vähendamise kaugeleülgiv eesmärk, sest Euroopa eakad elanikud on jätkuvalt haavatav sotsiaal-majanduslik rühm⁽¹⁾. Kõrvuti pensionisüsteemide reformiga on tarvis mitmeidki täiendavaid tööturupoliitika meetmeid, et tagada ka tulevikus piisav sissetulek vanemaealistele;

Tasakaal tööelu ja pensionipõlve vahel

11. toetab komisjoni eesmärki tõsta võimaluse korral pensioniiga paralleelselt oodatava eluea tõusuga. See võib aidata tagada meie pensionisüsteemide finantsalase jätkusuutlikkuse; eri liikmesriikides võivad sellega seoses osutuda vajalikuks erisugused praktilised lahendused;

12. märgib, et tänu paindlikule pensionieale võivad osad inimesed otsustada, et nad lahkuvad töölt hiljem, kui kindlaks-määratud pensioniga seda võimaldab. See aitab pikendada tööelu iga üksikisiku eeldustest lähtuvalt;

13. rõhutab vajadust tõsta eakamate töötajate (55–64-aastased) osalemist tööturul. Kui oleks võimalik saavutada märkimisväärne tööhõivemäära suurenemine⁽²⁾, tooks see kaasa palju eeliseid nii majanduskasvu seisukohalt kui ka pensionisüsteemide parema jätkusuutlikkuse näol;

14. nendib, et oluliselt annab suurendada naiste, noorte ja sisseerandajate tööhõivet ja soovib seepärast rõhutada, kui võrd tähtis on suurendada kõigi vanuserühmade tööhõivet. Samuti on oluline parandada tingimusi noorte ja sisseerandajate varasemaks sisenemiseks tööturule;

⁽¹⁾ CdR 319/2010 fin.

⁽²⁾ Valges raamatus viidatud Eurostati andmete põhjal on see paljudes riikides alla 40 %.

15. kutsub liikmesriike ja tööandjaid kehtestama meetmed, mis hõlbustavad ja julgustavad eakamate töötajate tööturul püsimist;

16. soovib, et võimaluse korral kasutataks rohkem järkjärgulist pensionilejäämist ehk järkjärgulist liikumist täistööajaga töötamiselt täispensionile;

17. märgib, et pikaajalistest terviseprobleemidest või puudest tingitud piiratud töövõime tõenäosus kasvab koos eaga⁽³⁾. Seetõttu on suur tähtsus olemasolevatel tõhusatel ümberõppe- ja kohanemismeetmetel, mis võimaldavad karjääri ja ametikoha vahetamist kogu tööelu vältel, samuti asjaolul, et ühiskond toetab elukestvat õpet ning aktiivse ja tervena vananemist;

18. leiab, et riigiasutused ja sotsiaalpartnerid peaksid välja töötama ja ellu rakendama täiendavaid meetmeid, mille abil aidata eakamatel töötajatel töötamist jätkata ja seda soodustada, et vähendada vahet tööturult lahkumise tegeliku vanuse ja seadusjärgse pensioniea vahel ning see vahe kaotada;

Täiendavad pensionid

19. nendib, et tööandjapensionid võivad riiklikku pensioni oluliselt täiendada. EL peaks seega innustama heade näidete tutvustamist, et arendada liikmesriikide tööandjapensionisüsteeme ja suurendada toetust pensionisüsteemidele, mis tugi-nevad mitmele sambale;

20. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama rohkem tähelepanu väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate töötajatele ning madala kvalifikatsiooniga, ebatüüpilise või struktuurselt ebakindla lepinguga töötajatele, kes ei ole sageli tööandjapensionisüsteemiga sama hästi kaitstud kui teised;

21. märgib, et tööandjapensionisüsteem erineb erapensionisäästude süsteemist. Üldiselt erinevad tööandjapensionikavad kindlustustoodetest märkimisväärselt. Täiendavad nõuded maksevõime osas võivad kaasa tuua tööandjapensionikavade kulude kasvu, millest ei johtu paremad pensionitingimused töötajatele;

22. on seisukohal, et riiklikud pensionid, mida võivad täiendada tööandjapensionid, peavad olema piisavad selleks, et anda kodanikele võimalus säilitada pensionile jäämisel piisav elatus-tase, kuid innustada tuleks ka erasääste ja kolmanda pensioni-samba kasutamist;

23. rõhutab võimalust innustada vähendama tõkkeid tööturul osalemise määra suurendamise teelt. Eaga seotud

tööandjapensionimaksed, nagu need esinevad määratud välja-maksega skeemides, muudavad eakamate töötajate töölevõtmise ja nende töö hoidmise suhteliselt kalliks;

24. märgib, et tööandjapensionide puhul nõutakse pensioni-õiguste väljateenimiseks tihti kindlat tööstaaži. Samas vahetavad nooremad töötajad tööandjat ja mõnikord isegi riiki suhteliselt sageli. On tähtis, et needki töötajad saaksid arvestada väljatee-nitud pensioniga;

25. suhtub üldiselt positiivselt pensioniõiguste ülekandmise õigusesse ja ootab huviga komisjoni ettepanekuid. Ent tegu on väga keerulise probleemiga. Arvestada tuleb tööandjapensionis-keemide paljususega liikmesriikides eraldivõetuna. Elkõige ei tohi kahjustada tööandjate valmisolekut tööandjapensionide rahastamiseks. Lisaks tuleb arvesse võtta maksumõju, ühisvara jaotamist käsitlevaid seadusi jne;

26. võttes arvesse läbipaistvuse ning erapensionisüsteemide eri vormidega seonduvate tasude ja lõivude taseme küsimust, tervitaks komitee võrdlusuuringu läbiviimist, mille eesmärk oleks parimate tavade rakendamine kogu ELis;

Sooline võrdõiguslikkus

27. avaldab komisjonile kiitust, et see on võtnud arvesse komitee soovitusi⁽⁴⁾ pöörata rohkem tähelepanu soolise võrd-õiguslikkuse küsimusele. See temaatika on eriti oluline kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohalt, sest selle sektori paljudes valdkondades on enamuses naised⁽⁵⁾;

28. avaldab toetust soolise erinevuse vähendamisele ja nais-tele parema pensioni tagamisele, mis peegeldub komisjoni soovitusel liikmesriikidele võrdsustada meeste ja naiste pensio-niiga;

29. tõdeb, et 55–64-aastaste meeste ja naiste tööhõivemää-rade suurest erinevusest tingituna tuleks eritählepanu pöörata tööea pikendamise ja aktiivsena vananemise soolistele aspekti-dele, nt meetmetele, mis muudaksid töö ja pere eest hoolitse-mise ühitamise lihtsamaks;

30. juhib tähelepanu asjaolule, et alternatiivsete hoolekande-võimaluste puudumine pingestab paljudes liikmesriikides peami-selt naiste elu veelgi, mis toob sageli kaasa enneaegse pensioni-lemineku;

31. märgib, et naiste suurem tööhõivemäär seab suuremaid nõudeid kvaliteetsetele lapsehoiu- ja vanurihooldusteenustele. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel peavad olema piisavad ressursid selle ülesandega toimetulekuks;

⁽³⁾ Applica, CESEP ja Alphametrics (2007), „Men and women with disabilities in the EU: Statistical analysis of the LFS ad hoc module and the EU-SILC”.

⁽⁴⁾ CdR 319/2010 fin.

⁽⁵⁾ Eurostat (2008) „The Life of Men and Women in Europe – a statis-tical portrait”.

32. märgib, et mõnes liikmesriigis kannatavad naised meestest sagedamini pikaajaliste krooniliste haiguste ja vaevuste käes ning tunnistavad sagedamini töövõime langust samas kui teistes liikmesriikides on haigemad just mehed. Seega peab kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel lasuma eriline vastutus oma töötajatele hea töökeskkonna tagamise eest;

33. nendib, et võimalus töötada osalise ajaga näiteks väike- laste kõrvalt võib olla oluliseks tööturule püsijäämise tingimuseks paljudele, esmajoones naistele. Samas on tähtis, et ei jäädaks soovimatu osalise tööaja küttesse, kui sel on negatiivne mõju tulevasele pensionile;

34. selleks, et seadusejärgne vanemapuhkus ei tooks kaasa pensioni vähenemist, tuleks komitee arvates innustada liikmesriike otsima võimalusi võtta pensioniõiguse omandamisel arvesse ka sel põhjusel eemaloldud aeg. Sama võiks kehtida ka ajateenistuses viibitud aja kohta;

Teave

35. on arvamusel, et reformide eesmärk peab olema sellise pensioniskeemi rajamine, mis tagab pikaajalise stabiilsuse. Reformid on edukad üksnes siis, kui neid peetakse õiglaseks, mis tähendab, et avalikkus peab olema hästi kursis tegelike probleemide ja nende kõigi võimalike lahendustega;

36. rõhutab vajadust koondatud pensionialase teabe järele, et kodanikel oleks lihtsam langetada oma pensioniplaani puudutavaid otsuseid. Vaba liikumine ELis tähendab lisaks, et edaspidi hakkab üha rohkem kodanikke oma tööelu jooksul teenima pensionit välja eri riikides, mis tõstab veelgi esile vajaduse koondatud teabe järele;

37. kutsub seega komisjoni üles kaaluma ühise internetipõhise platvormi väljatöötamist kõikehõlmava pensionialase teabe kohta;

Muud märkused

38. rõhutab, et piisavad pensionisüsteemid on olulised kodanike heaolu jaoks ja määrava tähtsusega, vältimaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste majanduslikku ülekoormamist;

39. palub komisjonil tagada, et tema järgmiste sammudega selles valdkonnas kaasnevad nõuetekohased mõjuhindangud, milles käsitletakse kindlasti mõju kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele;

40. kutsub komisjoni üles hindama, kas selles valdkonnas on vaja kooskõlastamist avatud koordinatsiooni meetodi raames, et edendada nii vaba liikumist kui ka pensionisüsteemide jätkusuutlikkust.

Brüssel, 10. oktoober 2012

*Regioonide Komitee
president*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO